

Hem > ... > Dina Rättigheter > Grundläggande Rättigheter > Germany

Innehåll inlagt av
Tyskland

EU-ländernas bästa praxis för stadgan

Tyskland

Myndighetsstrategier som främjar användningen av och medvetenheten om stadgan inom lagstiftningen, förvaltningen, de brottsbekämpande organen och rättsväsendet.

På nationell nivå:

Handboken för utarbetande av lagstiftning (*Handbuch der Rechtsförmlichkeit*) ges ut av förbundsministeriet för rättsliga frågor och konsumentskydd (*Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz*) och innehåller rekommendationer från förbundsministerierna om former och utarbetande av lagar och föreskrifter. I den anges att lagförslag som är avsedda att anpassa förbundslagen till unionsrätten måste vara förenliga med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan). Om så är fallet måste detta förklaras i motiveringen.

http://www.bmjbv.de/DE/Themen/RechtssetzungBuerokratieabbau/HDR/HDR_node.html

I "Nationell handlingsplan mot rasism - Ställningstaganden och åtgärder för hantering av ideologier baserade på ojämlikhet och relaterad diskriminering" (2017) hänvisas uttryckligen till stadgan som rättslig grund och ram (sid. 12 i den engelska översättningen). Den nationella handlingsplanen ska även fortsättningsvis betraktas som en ram som förbundsregeringen upprättat och som också i framtiden ska vara föremål för utbyten med det civila samhället.

<http://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/nationaler-aktionsplan-gegen-rassismus-1145356>

Tyska domarakademien (*Deutsche Richterakademie*) (<http://www.deutsche-richterakademie.de/>) anordnar seminarier och konferenser om tillämpningen av stadgan.

Ett exempel på detta är akademins evenemang om introduktion till unionsrätten, som riktar sig till domare och allmänna åklagare. I detta diskuteras unionsrättens, däribland stadgans, grundläggande principer och unionsrättens påverkan på de nationella rättssystemen.

Akademins konferens "Förvaltningsrätt - effektivt rättsskydd i daglig rättstillämpning" är avsedd för förvaltningsdomare och under denna diskuteras bland annat mänskliga rättigheter i daglig rättstillämpning.

Vid Förbundshögskolan för offentlig förvaltning (*Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung*) (<http://www.hsbund.de/>) ingår stadgan i olika studieprogram.

Vid avdelningen för allmän intern förvaltning ingår stadgan i utbildningen i administrativ förvaltning. Rent allmänt diskuteras inte längre grundläggande och/eller mänskliga rättigheter endast ur ett nationellt perspektiv, utan snarare på ett övergripande sätt och med hänsyn till alla kodifieringar av dessa rättigheter som gäller för Tyskland, dvs. grundlagen (*Grundgesetz*), stadgan och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Vid avdelningen för förbundspolisen diskuteras stadgan i det huvudsakliga studieprogrammet som en del av modulen om mänskliga rättigheter och demokrati i EU under rubriken "Det europeiska skyddet av de

grundläggande rättigheterna”.

Vid avdelningen för förbundslandets kriminalpolis behandlas stadgan i kandidatprogrammet där den diskuteras både i samband med polisens skyldighet att respektera grundläggande och mänskliga rättigheter i arbetet och i förhållande till genomförandet av direktiv (EU) 2016/680.

Vid avdelningen för underrättelsetjänsten behandlas stadgan inom ramen för europeisk och internationell rätt, underrättelsetjänsträtt och statsrätt.

Vid Förbundsakademien för offentlig förvaltning (Bundesakademie für die öffentliche Verwaltung – BAKöV) (https://www.bakoev.bund.de/DE/00_Home/Functions/StartseitenTeaser/Fortbildung.html) diskuteras stadgan vid grundläggande seminarier om EU. Tidigare erbjöd akademien även seminarier om stadgan som en del av sin serie ”EU-special”.

På delstatsnivå (urval):

På delstatsnivå främjas kunskap om och förståelse av stadgan, särskilt inom ramen för juridisk utbildning.

Enligt § 5a.2 tredje meningen i den tyska domarlagen (Deutsches Richtergesetz– DRiG) ska de centrala områdena inom civilrätten, straffrätten, den offentliga rätten och processrätten, inklusive deras band till unionsrätten, vara obligatoriska ämnen i juridikstudierna. Stadgan, till vilken det hänvisas i artikel 6.1 i EU-fördraget, utgör därför en del av kursplanen.

Exempel från Niedersachsen:

Genom sitt breda urval av främst obligatoriska ämnen för skriftliga tentamina ser Niedersachsens Landesjustizprüfungsamt till att studenterna studerar unionsrätt och därigenom också stadgan. Samma sak gäller för de muntliga proven för de obligatoriska ämnena, vilka omfattar bland annat skydd av personuppgifter enligt artikel 8 i stadgan och miljöskydd enligt artikel 37.

I Baden-Württemberg är de rättigheter som avser solidaritet i artikel 27 och framåt i stadgan (däribland hälsoskydd, familjeliv och yrkesliv och rättvisa arbetsförhållanden) föremål för olika initiativ på områdena ledarskapsutbildning, kurser för personalråd och hälsovårdsadministration. Vid fackkonferenser om den materiella rätten diskuteras även områden som omfattas av stadgan. Exempel på detta är konferenser om rätten till vård (artiklarna 25 och 26), familjens rättigheter (artiklarna 9 och 24) och rätten till asyl (artikel 18).

Den rätt till jämlikhet som garanteras i stadgan (icke-diskriminering, kulturell mångfald, barnets rättigheter, äldres rättigheter och integrering av personer med funktionsnedsättning) diskuteras under ett antal utbildningstillfällen. På delstatsnivå tillhandahålls exempelvis information om rättigheterna för personer med grav funktionsnedsättning som en del av en regionövergripande ledarskapsutbildning. Utbildning för ombud för personer inom rättsväsendet med grav funktionsnedsättning kommer också att anordnas under 2021.

Bremens delstatsparlament antog den 25 maj 2016 en resolution om skydd av grundläggande rättigheter i Europa (parlamentshandling 19/370). I denna understryker delstatsparlamentet vikten av stadgan och uppmanar senaten att betona hur pass viktigt det är att skydda de grundläggande rättigheterna på nationell nivå och EU-nivå samt gentemot EU-partner (särskilt inom ramen för vänortssamarbeten) och vidta åtgärder för att se till att skyddet av sådana rättigheter respekteras och genomförs.

<http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/protokoll/b19I0021.pdf>

<http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/drucksache/D19L0370.pdf>

Delstaten Hamburg har sedan länge verkat för att skapa ett samhälle som är fritt från diskriminering och där allas lika deltagande säkerställs oberoende av kön, sexuell läggning, ursprung, ålder, funktionsnedsättning, religion eller övertygelse. Hamburg vidtar en rad åtgärder på detta område, vilket särskilt återspeglas i följande av senatens ramprogram och planer:

- Delstatsprogram för Hamburg – Stad med mod: förebyggande och bekämpning av högerextremism.
- Fortsättning av ramprogrammet för jämlikhet.
- Hamburgs handlingsplan på delstatsnivå för genomförande av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

- *Handlingsplan för främjande av acceptans oberoende av kön och sexuell läggning.*
- *Integrationsplan för Hamburg.*
- *Demografisk plan – Hamburg 2030: Större. Äldre. Mer mångfaldig.*
- *Upptäckt och bekämpning av antisemitism: utveckling av en strategi på delstatsnivå för förebyggande och bekämpning av antisemitism.*
- *Fortsatt effektiva åtgärder mot våldsbejakande salafism och religiös extremism i framtiden*
- *Fortsatt genomförande av senatens strategi mot diskriminering*

Delstaten Bayern genomför rätten till icke-diskriminering enligt artikel 21 i stadgan på området lagföring genom att konsekvent lagföra brott som består i rasistiska, främlingsfientliga och på annat sätt förnedrande handlingar. Den 1 januari 2017 upprättade Bayerns domstolsväsen en central enhet för bekämpning av extremism och terrorism (Zentralstelle zur Bekämpfung von Extremismus und Terrorismus) vid Münchens åklagarmyndighet. Det är en utredningsmyndighet som verkar både som samordnande enhet och som en intern och extern kontaktpunkt. I syfte att intensifiera kampen mot hatbrott på nätet upprättades den 1 januari 2020 särskilda avdelningar för hatpropaganda vid alla åklagarmyndigheter, och ett ombud i frågor om hatpropaganda utsågs för Bayerns rättsväsen. Rättsväsendet har även i synnerhet utarbetat handlingsplaner för hantering av särskilda problem, däribland brott med antisemitisk och högerextremistisk anknytning.

Vidare medverkar rättsväsendet aktivt i projektet "Working with the European Public Prosecutor's Office at decentralised level – training materials and legal seminars for prosecutors, investigating judges and defence lawyers". Detta projekt inom ramen för Europeiska rättsakademien har som syfte att tillsammans med nationella och europeiska experter ta fram utbildningsmaterial om samarbetet med Europeiska åklagarmyndigheten och att anordna nationella utbildningsevenemang.

I fortbildningen av lärare i statliga skolor i Rheinland-Pfalz får i synnerhet de som deltar i utbildningen för certifiering inom området mänskliga rättigheter vid universitetet Koblenz-Landau även behandla frågor om unionsrätten och därmed också stadgan.

<https://www.uni-koblenz-landau.de/de/landau/fb6/mrb/zertifikat/Moduluebersicht>

Verktyg för att bättre förstå stadgan och när den gäller

- *yrkesverksamma (lagstiftare, förvaltningen, brottsbekämpande myndigheter, rättsväsendet, rättstillämpare)*
- *privatpersoner*

Förbundslandets antidiskrimineringsbyrå (Antidiskriminierungsstelle des Bundes) utgav 2019 en rättslig rapport för att klargöra och bredda variablerna i den allmänna likabehandlingslagen (Gleichbehandlungsgesetz) med hänsyn till de rättigheter som erkänns genom stadgan:

http://www.antidiskriminierungsstelle.de/SharedDocs/Downloads/DE/publikationen/Expertisen/rechtsexpertise_merkmalserweiterung_im_agg.html

På delstatsnivå (urval):

Baden-Württemberg

I juli 2020 anordnade delstatens ministerium för rätts- och Europafrågor (Ministerium der Justiz und für Europa) ett evenemang på temat rättsstatsprincipen i EU i Karlsruhe som en inledning av Tysklands EU-ordförandeskap. Evenemanget riktade sig inte bara till de cirka 50 inbjudna deltagarna inom det juridiska, politiska och rättsvetenskapliga området, utan var även öppet för en större publik via direktuppspelning.

Under sommaren 2017 utarbetade ministeriet för rätts- och Europafrågor ett program för att ge flyktingar information om rättsstatsprincipen. Syftet är att på ett tillgängligt sätt förmedla grundläggande kunskaper om Tysklands liberaldemokratiska konstitutionella struktur. De grundläggande värden som lyfts fram under lektionerna, exempelvis demokrati, rättsstatsprincipen, religionsfrihet och jämlikhet, garanteras också i stadgan.

Delstatens justitieministerium erbjuder genom projektet om rättsstatsprincipen i klassrummet, i samarbete med inrikesministeriet (Innenministerium), samtliga gymnasieelever i delstaten ett simulationsspel. Syftet är att eleverna ska bekanta sig med rättsväsendets olika roller och funktioner och rättsstatsprincipens grunder,

däribland garantin om grundläggande rättigheter.

http://www.justiz-bw.de/Lde/Startseite/Service/Projekt_+Rechtsstaat+macht+Schule

Delstaten Bayern

I början av 2016 inledde rättsväsendet i Bayern rättsundervisning för flyktingar och asylsökande under ledning av domare och allmänna åklagare samt domstolspersonal och övervakare. Syftet är att förmedla samhällslivets grundläggande regler och gemensamma värderingar samt Tysklands och Europas rättsordning till personer som med stor sannolikhet kommer att stanna i Tyskland. Dessa värderingar inbegriper särskilt dem i stadgan och dem som fastställs i grundlagen, rättsstatsprincipen osv. Rättsundervisningen erbjuds även i alla kurser för yrkesmässig integration (kurser för flyktingar och asylsökande som inte talar tillräcklig tyska) vid yrkeshögskolor i Bayern. Som ett komplement till undervisningen ger Bayerns justitieministerium (Staatsministerium der Justiz) ut undervisningsmaterial som även förmedlar värderingarna i stadgan.

<http://www.km.bayern.de/ministerium/meldung/6078/rechtsbildungsunterricht-vermittelt-rechtsordnung-in-deutschland.html>

Delstaten Bremen

Under senare år har Europapunkt Bremen (EPB) (<http://www.europapunktbremen.de>), stadens informationspunkt för EU-frågor, anordnat flera evenemang om stadgan. Stadgan och därtill hörande ämnen är en integrerad del av EPB:s gruppbaseerade uppsökande arbete med olika målgrupper (skolbarn, studenter och vuxna).

Under 2017 och 2019 anordnade Bremens EU-enhet, i samarbete med Europeiska kommissionen, två större evenemang för ungdomar i form av "BarCamps" på temat "Din fråga till EU". Grundläggande rättigheter i EU diskuterades intensivt under dessa heldagsevenemang.

Användning och främjande av verktyg som rör stadgan och som har utvecklats av andra EU-länder eller andra aktörer i EU

På EU-nivå erbjuder Europeiska rättsakademien (<http://www.era.int/>) utbildning för domare och andra personer inom rättsväsendet.

Vid Europeiska rättsakademins återkommande evenemang om tillämpning av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna får deltagarna kunskap om stadgans räckvidd och tolkning samt hur den tillämpas praktiskt i de nationella rättsordningarna, särskilt med avseende på rätten till en opartisk domstol.

Många av dem som verkar inom rättsväsendet i delstaten och nationellt deltar i utbildnings- och utbytesprogram som erbjuds av det europeiska nätverket för rättslig utbildning (<http://www.ejtn.eu/>).

Det tyska nätverket av icke-statliga organisationer som verkar mot människohandel (Bundesweite Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V.- KOK) (<http://www.kok-gegen-menschenhandel.de/>) redogör för och analyserar löpande utvecklingen inom nationell, europeisk och internationell lagstiftning och rättspraxis på sin webbplats, i olika nyhetsbrev och i en databas över rättspraxis. I dessa analyser beaktas och tillämpas stadgan och Europeiska unionens domstols rättspraxis regelbundet. Den information som tillhandahålls av nätverket av icke-statliga organisationer som verkar mot människohandel är avsedd för både jurister och rådgivare som kommer i kontakt med offer för människohandel och för den intresserade allmänheten.

Samarbete med berörda parter för att främja användningen av och medvetenheten om EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna

Exempel på samarbete mellan människorättsförsvare och nationella myndigheter för att öka medvetenheten om och användningen av stadgan

Tyska institutet för mänskliga rättigheter (Deutsches Institut für Menschenrechte) (<https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/>) ger politiska aktörer och institutioner råd på

området undervisning i mänskliga rättigheter och har som strävan att ytterligare införliva sådan undervisning i skollagstiftningen och kurs- och utbildningsplaner. Detta inbegriper även stadgan.

Projektet "Rättvis rörlighet" (<https://www.faire-mobilitaet.de/>) som leds av det tyska fackförbundet (Deutscher Gewerkschaftsbund) och finansieras av förbundsministeriet för sysselsättning och socialpolitik (Bundesministerium für Arbeit und Soziales) ger information och råd till säsongsarbetare och andra mobila arbetstagare från andra EU-länder om arbetsmarknadsfrågor och sociallagstiftning. Rådgivarna, som behärskar minst ett östeuropeiskt språk utöver tyska, arbetar nu vid elva rådgivningscentrum. Fortsättningen på detta projekt införlivades i lagen om genomförande av direktivet om utstationering av arbetstagare, som trädde i kraft den 30 juli 2020. Sedan den 1 januari 2021 har "Rättvis rörlighet" genomförts på grundval av lagstadgade rättigheter och har utvidgats betydligt. Detta kommer även att tjäna som stöd för den praktiska tillämpningen av de grundläggande rättigheterna i avdelning IV, solidaritet, i stadgan.

Baden-Württembergs ministerium för rätts- och Europafrågor anordnar regelbundet evenemang med aktörer på området för EU-frågor såsom Europa Union (<http://www.europa-union.de>), European Movement (<http://www.netzwerk-ebd.de>), Europe Direct (http://www.ec.europa.eu/germany/services/contact-points_de) och IB (Internationaler Bund) (<http://www.internationaler-bund.de>).

Exempel på samarbete mellan nationella myndigheter och den akademiska världen vilket bidrar till att öka medvetenheten om och användningen av stadgan

Under sitt EU-ordförandeskap andra halvåret 2020 förespråkade Tyskland skyddet av frihet för vetenskap och forskning i internationella samarbeten. Det fortsatta åtagandet för den grundläggande rätten till vetenskaplig frihet (artikel 13 i stadgan) införlivades i det ministermeddelande som antogs vid konferensen om EU-området högre utbildning den 19 november 2020 och i Bonnedeclarationen 20 oktober 2020 om frihet för vetenskaplig forskning. Bonnedeclarationen (http://www.bmbf.de/files/Bonner_Erklaerung_DEU.pdf) har undertecknats av nästa alla EU-länder, Europeiska kommissionen och andra partnerländer utanför unionen.

Genom denna deklaration förstärks det europeiska forskningsområdets gemensamma värderingar. De regeringar som undertecknat declarationen välkomnar införandet av kontinuerlig kontroll av forskningsfriheten i deras länder. De fördömer bestämt kränkningar av denna frihet och kommer kraftfullt att motsätta sig dem.

Alliansen för vetenskaplig frihet (Allianz der Wissenschaftsfreiheit) (<http://www.wissenschaftsfreiheit.de/ueber-uns/>), som samlar de mest betydande vetenskaps- och forskningsorganisationerna i Tyskland, engagerar sig för forskningsfrihet världen över och stödjer Bonnedeclarationen.

Exempel på icke-statliga initiativ som främjar användningen av och medvetenheten om stadgan i ditt land

Tyska institutet för mänskliga rättigheter (Deutsches Institut für Menschenrechte) (<https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/>) har förbindelser med nationella och internationella sammanslutningar och samarbetsforum på området utbildning i mänskliga rättigheter. Bland dessa finns Forumet för mänskliga rättigheter (Forum Menschenrechte), enskilda icke-statliga organisationer, universitet och andra nationella institutioner för mänskliga rättigheter.

Inom ramen för konstprojektet "Spaltkorrektur" ("Korrekturfahren") (<http://www.korrekturfahren.mozello.eu/>) uppmanade de två konstnärerna Sylvia Winkler och Stephan Köperl allmänheten att diskutera olika artiklar i stadgan och "förbättra" dem med egna ordval. För detta trycktes ingressen och de 54 artiklarna på ett antal stora banderoller som ställdes ut i Stuttgart och Stendal under flera dagar. Resultaten av konstprojektet presenterades vid en konferens i Bryssel i november 2019, tio år efter att stadgan blivit rättsligt bindande.

Ett antal utbildningsinstitut som är erkända på området medborgarutbildning behandlar stadgans innehåll i sitt arbete, däribland förbundsmyndigheten för medborgarutbildning (Bundeszentrale für politische Bildung) (<http://www.bpb.de/>).

■ Senaste uppdatering: 24/02/2022

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.